

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Registratienummer: Z/19/031214/138416
Datum collegebesluit: 28 mei 2019
Datum commissievergadering: 6 juni 2019
Datum raadsvergadering: 18 juni 2019

Soort Voorstel: Adviesnota
Onderwerp: Versterken realisatiekracht gemeente Wassenaar
Portefeuillehouder: Burgemeester Koen
Programma: P0: Bestuur en ondersteuning

Kernboodschap: Wassenaar als zelfstandige gemeente wil haar realisatiekracht duurzaam versterken en kiest voor een toekomst van uitvoeringsgemeente. De gemeente kiest ervoor te focussen op een zo excellent mogelijke uitvoering van uitvoerende taken, zowel in het sociale domein als het fysieke domein. Strategische dossiers en complexe taken pakken we voornamelijk op in regionaal verband.

Bijlagen: Ja
1. Presentatie Rijnconsult versterken Realisatiekracht gemeente Wassenaar.

Stukken ter inzage: n.v.t.

Beslipunten:

1. Een traject te starten waarbij wij als gemeentebestuur in samenspraak met de samenleving komen tot een bestuurlijke toekomstvisie op Wassenaar en verzoekt het college van B&W om hiertoe uiterlijk 1 oktober met een procesvoorstel te komen;
2. een traject te starten waarbij wij als gemeentebestuur komen tot een besturingsfilosofie en verzoekt het college om hiertoe uiterlijk 1 oktober met een procesvoorstel te komen;
3. het college de opdracht te geven om een bestuurlijke dialoog te starten met het college van Voorschoten over de in dit Raadsbesluit voorgestelde ambities, om op basis van een constructief gesprek te komen tot een gezamenlijk beeld over de samenwerking en de toekomst van de Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) en de raad te rapporteren in oktober over de voortgang en de te zetten stappen;

4. Het college de opdracht te geven om via het DB van de WODV een proces te starten om op korte termijn de nu gesignaleerde knelpunten op te lossen.

Relatie met:

- ☐ Agendapunt: (bijv. een aangehouden stuk of een stuk wat nog moet komen of al geweest is)
- ☐ Toezegging:
- ☐ Amendement/motie:
- ☐ Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Versterken realisatiekracht gemeente Wassenaar

Beslispunten

1. Een traject te starten waarbij wij als gemeentebestuur in samenspraak met de samenleving komen tot een bestuurlijke toekomstvisie op Wassenaar en verzoekt het college van B&W om hiertoe uiterlijk 1 oktober met een procesvoorstel te komen;
2. een traject te starten waarbij wij als gemeentebestuur komen tot een besturingsfilosofie en verzoekt het college om hiertoe uiterlijk 1 oktober met een procesvoorstel te komen;
3. het college de opdracht te geven om een bestuurlijke dialoog te starten met het college van Voorschoten over de in dit Raadsbesluit voorgestelde ambities, om op basis van een constructief gesprek te komen tot een gezamenlijk beeld over de samenwerking en de toekomst van de Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) en de raad te rapporteren in oktober over de voortgang en de te zetten stappen;
4. het college de opdracht te geven om via het DB van de WODV een proces te starten om op korte termijn de nu gesignaleerde knelpunten op te lossen.

Achtergrond

Het college heeft organisatieadviesbureau Rijnconsult gevraagd om het bestuur te begeleiden om te komen tot het beste model om de realisatiekracht van de gemeente Wassenaar duurzaam te versterken. Dit vanuit de constatering dat de huidige samenwerking met Voorschoten in de WODV niet de gewenste realisatiekracht oplevert. In de periode april – juni 2019 hebben onder begeleiding van Rijnconsult verschillende bijeenkomsten plaatsgevonden met raad en college. Deze bijeenkomsten hebben geleid tot een reflectie op de krachten, knelpunten en ambities van Wassenaar als zelfstandige gemeente en een wensbeeld ten aanzien van de ambtelijke ondersteuning. De thematiek is tevens beknopt besproken met een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie. De gemeente Voorschoten heeft gelijktijdig met externe ondersteuning een vergelijkbaar traject doorlopen. Na besluitvorming over dit wensbeeld in de raad stelt het college voor in gesprek te gaan met het college van de gemeente Voorschoten om de twee wensbeelden met elkaar te vergelijken en samen te bepalen wat dit betekent voor de toekomst van de WODV.

Ambities

Het college is ervan overtuigd dat er een toekomst voor Wassenaar is als zelfstandige gemeente. Als kleine gemeente is het voor een effectieve uitvoering van onze wettelijke taken noodzakelijk om keuzes te maken voor thema's waarop we willen excelleren. Het college kiest daarom voor een toekomst van Wassenaar als uitvoeringsgemeente, waar de WODV als dienstverleningsorganisatie onderdeel van is, zoals geschetst in de presentatie van Rijnconsult. De gemeente kiest ervoor te focussen op een zo excellent mogelijke uitvoering van uitvoerende taken, zowel in het sociale domein als het fysieke domein. Strategische dossiers en complexe taken pakken we voornamelijk op in regionaal verband.

Om invulling te geven aan deze ambities doen wij een viertal voorstellen:

1. Opstellen van een bestuurlijke toekomstvisie

Uit de gesprekken die we als college onderling en met de raad gevoerd hebben, komt een duidelijke wens naar voren om explicieter te zijn in het formuleren van onze gezamenlijke stip op de horizon. Ook van de zijde van de WODV wordt die behoefte geuit, om daarmee ook meer bestuurlijke richting te kunnen krijgen. Het explicieter formuleren van een gezamenlijk stip op de horizon geeft richting aan het bestuur zelf en aan de ambtelijke organisatie. Centrale vragen zijn:

- Wat voor gemeente wil Wassenaar in 2030 zijn?
- Wat vraagt de omgeving van de gemeentelijke organisatie?
- Wat vraagt de gemeente van de omgeving?

Wij willen deze handschoenen oppakken, en komen na de zomer met een procesvoorstel hoe we dit in samenspraak met de raad en de samenleving kunnen oppakken.

2. Ontwikkelen van een besturingsfilosofie

Sinds de laatste bestuurskrachtmeting zijn goede stappen gezet in de ontwikkeling van een transparante en constructieve bestuurscultuur. Dit proces willen we samen met de raad voortzetten. Een belangrijk aandachtspunt vormt het organiseren van constructief contact tussen ambtelijke organisatie en raad en het bieden van het benodigde vertrouwen in dat contact. Enerzijds krijgt de raad daardoor beter antwoord op technische vragen, anderzijds krijgt de ambtelijke organisatie beter zicht op de bestuurlijke ontwikkelingen in Wassenaar. Een tweede aandachtspunt betreft duidelijkheid richting de initiatiefrijke maatschappelijke partners in Wassenaar over de rollen van raad, college en ambtelijke organisatie: waar kunnen zij met hun vragen terecht? Om een goede rolverdeling tussen raad, college en ambtelijke organisatie te borgen en misverstanden in de toekomst te voorkomen stellen wij voor gezamenlijk met de raad een besturingsfilosofie te gaan formuleren, waarbij de drie gremia worden betrokken.

3. De WODV als een dienstverleningsorganisatie

Het college vindt dat het op kerntaken onvoldoende wordt ondersteund door de WODV. Daarbij gaat het onder andere om de kwaliteit van stukken, het onderbouwen van ambities en de vertegenwoordiging van Wassenaar in regionale overleggen. De verschillen tussen Wassenaar en Voorschoten in bestuurscultuur, inhoudelijke ambities en regionale oriëntatie zijn zodanig groot dat de inspanningen van individuele medewerkers de structurele problemen niet kunnen oplossen. De wijziging van de topstructuur in 2018 heeft niet het gewenste resultaat gehad en de afstand tussen het bestuur van Wassenaar en de WODV vergroot. Hierbij past ook zelfreflectie: zie de behoefte aan bestuurlijke richting onder punt 1 van dit voorstel en de observatie van Rijnconsult dat de WODV het college als 'moeilijk adviseerbaar' ervaart. Het college is van mening dat een structurele ingreep noodzakelijk is om haar bestuurlijke ambities te realiseren. Het opheffen van de WODV zouden wij niet willen voorstellen: een groot aantal uitvoerende taken wordt naar tevredenheid uitgevoerd. Daarom willen wij in gesprek gaan met Voorschoten om gezamenlijk de WODV om te vormen tot een dienstverleningsorganisatie.

Ons wensbeeld is een dienstverleningsorganisatie waar wij ons samen met Voorschoten eigenaar van voelen. Beelden van een klant-leveranciersrelatie passen hier expliciet niet bij. In dit wensbeeld levert de WODV een directe bijdrage aan onze ambitie van de zo excellent mogelijke uitvoering van uitvoerende taken. Op individuele, soms gevoelige dossiers zijn de ambtenaren van de WODV gesprekspartner voor de initiatiefrijke Wassenaarse samenleving en de Wassenaarse gemeenteraad.

Het college stelt voor een beperkt aantal nader te bepalen beleidstaken uit de WODV te halen en onder directe aansturing te brengen van de gemeentesecretaris van Wassenaar. Het gaat hierbij met name om strategische taken met een sterke wisselwerking met de bestuurlijke ambities en om het ondersteunen van het bestuur bij complexe realisatieprojecten in Wassenaar. Concreet denken we aan taken op het gebied van beleidsregie, strategische advisering, beleidsadvies in het fysieke domein, project- en procesvoering, gebiedsontwikkeling, financieel advies en control. Er is behoefte aan nabijheid van de ambtelijke ondersteuning op deze thema's. Wij beseffen ons dat deze aanpassing slechts een eerste stap is: daarnaast zullen we samen met het DB en management moeten werken aan het (her)ontwerp van de nieuwe dienstverleningsorganisatie, de relatie tussen WODV en de ambtenaren die rechtstreeks voor Wassenaar gaan werken en de relaties tussen WODV en het college, inclusief gewenste cultuurontwikkeling.

Deze bestuurlijke richting willen we inbrengen in de dialoog met het bestuur van de gemeente Voorschoten over de toekomst van WODV. Voorschoten is zelf ook bezig met een onderzoek naar welke taken waar het beste kunnen worden georganiseerd. De resultaten daarvan en de bestuurlijke besluitvorming daarover volgen de komende maanden. Op basis van de hierboven geschetste bestuurlijke richting en de bestuurlijke wensen van Voorschoten moeten we in gesprek met Voorschoten verkennen of en hoe wij tot een gezamenlijk perspectief op een vruchtbare toekomst van de WODV kunnen komen. De raad wordt uiterlijk in oktober geïnformeerd over de voortgang van dit gesprek.

4. Knelpunten op korte termijn oplossen

Het omvormen van de WODV is een proces dat enige tijd zal kosten, zeker wanneer rekening wordt gehouden met de gesprekken die daarover met Voorschoten moeten worden gevormd. We willen niet zo lang wachten met het oplossen van de knelpunten die wij ervaren in de besturing en dienstverlening. Daarom stellen we voor via het DB een proces te starten om te kijken welke aanpassingen op korte termijn ervoor kunnen zorgen dat we beter ondersteund worden. De raad wordt uiterlijk in oktober geïnformeerd over de voortgang van dit proces.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

H.I.P. Oppatja,
gemeentesecretaris

J.F. Koen,
burgemeester